

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att tobakslagen ändras. Propositionen hänför sig till systemet med spårbarhet och säkerhetsmärkning i fråga om detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter, vilket baserar sig på Europeiska unionens reglering.

Genom de ändringar som föreslås i propositionen genomförs kommissionens genomförandebeslut om tekniska standarder för säkerhetsmärkning som ska tillämpas på tobaksvaror. I tobakslagen föreskrivs det om ett krav på oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer i säkerhetsmärkning. Om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har anledning att tro att integriteten hos en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har manipulerats, har verket rätt att kräva att säkerhetsmärkningen ersätts eller ändras.

Den unika identitetsmärkning som krävs på detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter, med hjälp av vilken produkterna kan spåras, ska vara utfärdad av en enhet som Finland utnämnt.

Lagen avses träda i kraft den 20 maj 2019.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	3
2.1 Tobakslagen	3
2.2 Lagstiftningen i EU	4
2.3 Bedömning av nuläget	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
4.1 Ekonomiska konsekvenser	9
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	10
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	11
DETALJMOTIVERING	12
1 LAGFÖRSLAG	12
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	13
3 IKRAFTTRÄDANDE	13
LAGFÖRSLAG	13
Lag om ändring av tobakslagen.....	14
BILAGA	17
PARALLELLTEXT	17
Lag om ändring av tobakslagen.....	17

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Tobakslagen (549/2016) trädde i kraft den 15 augusti 2016. Genom tobakslagen upphävdes den tidigare tobakslagen (693/1976) och genomfördes Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG (nedan *tobaksdirektivet*). Målet med tobaksdirektivet är att tillnärma medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter med beaktande av den höga skyddsnivån för folkhälsan.

Ett syfte med tobaksdirektivet är att förhindra olaglig handel med tobaksvaror. För detta har det genom tobaksdirektivet och författningar som utfärdats med stöd av det utvecklats ett driftskompatibelt system för spårning på Europeiska unionens nivå, med hjälp av vilket detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter kan spåras i hela unionen. Dessutom föreskrivs det i tobaksdirektivet om en säkerhetsmärkning som underlättar kontrollen av huruvida tobaksvarorna är äkta eller inte. Med stöd av tobaksdirektivet har kommissionen antagit två rättsakter om spårbarhet och en om säkerhetsmärkning.

Bestämmelserna i tobakslagen om spårbarhet och säkerhetsmärkning ska tillämpas på cigaretter och rulltobak från och med den 20 maj 2019 och på övriga tobaksprodukter från och med den 20 maj 2024.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Tobakslagen

I 32 § i tobakslagen föreskrivs det om obligatorisk märkning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter. Enligt 32 § 1 mom. 2 punkten ska detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter vara försedda med en unik identitetsmärkning så att detaljhandelsförpackningen kan spåras och en säkerhetsmärkning som inte kan manipuleras och som består av en synlig del och en osynlig del.

Enligt 2 mom. 2 punkten får det genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om placering av och märkning med den unika identitetsmärkningen, de uppgifter som ska anges med hjälp av identitetsmärkningen samt vilka uppgifter som ska ingå i identitetsmärkningen och vilka uppgifter som ska vara tillgängliga elektroniskt med hjälp av identitetsmärkningen. Dessutom får det enligt 2 mom. 3 punkten genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om placering av och märkning med en säkerhetsmärkning och om tekniska standarder för säkerhetsmärkningen och deras eventuella alternering.

Enligt 6 § 2 punkten i tobakslagen ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (nedan *Valvira*) övervaka efterlevnaden av bestämmelserna om detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter. Enligt 100 § 1 mom. 10 punkten i tobakslagen kan Valvira förbjuda försäljning och annan överlåtelse av tobaksprodukter, om tobaksproduktens detaljhandelsförpackning strider mot t.ex. 32 § eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Dessutom kan Valvira i enlighet med 101 § ålägga tillverkaren eller importören att dra tillbaka produkten

från marknaden. Enligt 105 § i tobakslagen kan Valvira förena ett förbud eller ett åläggande som verket meddelar med vite eller hot om att en åtgärd utförs.

Kommunen har allmän behörighet att övervaka efterlevnaden av tobakslagen inom sitt område. Om kommunen i sin tillsynsuppgift inom sitt område upptäcker verksamhet som strider mot tobakslagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan kommunen enligt 96 § i den lagen förbjuda denna verksamhet. Dessutom får kommunen med stöd av 97 § 1 mom. 1 punkten i tobakslagen återkalla ett med stöd av tobakslagen beviljat detaljhandelstillstånd för viss tid, om innehavaren av detaljhandelstillståndet, trots att kommunen eller en annan tillsynsmyndighet gett en skriftlig varning eller trots en straffrättslig påföljd säljer eller på annat sätt överlåter sådana tobaksprodukter vars detaljhandelsförpackningar strider mot bestämmelserna i 5 kap., dvs. för vilka det t.ex. saknas en unik identitetsmärkning eller säkerhetsmärkning.

Enligt 86 § 1 mom. 2 punkten i tobakslagen har Valvira och kommunen för tillsynen över efterlevnaden av tobakslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den rätt att av tillverkaren, importören och försäljaren av en produkt avgiftsfritt ta och erhålla prov för undersökningar av sådana produkter som avses i denna lag.

Enligt 87 § 1 mom. i tobakslagen har Valvira och kommunen, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, rätt att av tillverkare, importörer och försäljare av produkter som avses i tobakslagen och av andra myndigheter få uppgifter som är nödvändiga för att utreda verksamhet som strider mot denna lag och mot bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Om de uppgifter som avses i 1 mom. inte lämnas inom utsatt tid, kan Valvira eller kommunen enligt paragrafens 2 mom. förena skyldigheten att lämna dem med vite.

Enligt 89 § i tobakslagen har Valvira och kommunen rätt att av andra myndigheter få handräckning för tillsynen över efterlevnaden av tobakslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för verkställighet av beslut.

Enligt 120 § 6 mom. i tobakslagen ska lagens 32 § 1 mom. 2 punkt och 6 kap. tillämpas på detaljhandelsförpackningar för cigaretter och rulltobak från och med den 20 maj 2019 och på detaljhandelsförpackningar för andra tobaksprodukter från och med den 20 maj 2024. Före dessa datum ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av tobakslagen tillämpas på detaljhandelsförpackningars identifierbarhet och spårbarhet.

Enligt 119 § i tobakslagen får en anställningsberättigad tjänsteman bevisligen förstöra eller låta förstöra en sådan tobaksprodukt, örtprodukt för rökning, elektronisk cigarett eller nikotinvätska jämte förpackning som kan tas i beslag därför att det finns skäl att anta att den kommer att förklaras förverkad och som inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde.

2.2 Lagstiftningen i EU

Den bestämmelse i 32 § tobakslagen som gäller unik identitetsmärkning baserar sig på artikel 15 i tobaksdirektivet, vilken gäller spårbarhet i fråga om styckförpackningar. Enligt artikel 15.11 i tobaksdirektivet ska kommissionen genom genomförandeakter fastställa tekniska standarder för inrättande och drift av det system för spårning som anges i artikeln och för att se till att de system som används för den unika identitetsmärkningen och tillhörande funktioner är fullt förenliga med varandra i hela EU. Detta gäller kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/574 om tekniska standarder för inrättande och drift av ett spårbarhetssystem för tobaksvaror (nedan *förordningen om spårbarhet*), som trädde i kraft den 6 maj 2018.

Enligt artikel 2.1 i förordningen om spårbarhet avses med unik identitetsmärkning den alfa-numeriska kod som möjliggör identifiering av en styckförpackning eller en aggregerad förpackning av tobaksvaror. Enligt artikel 3.1 i förordningen om spårbarhet ska varje medlemsstat senast ett år efter ikraftträdandet av genomförandeförordningen utnämna id-utfärdare, dvs. en enhet med ansvar för att generera och utfärda unika identitetsmärknings. Artikel 4 i förordningen om spårbarhet gäller behöriga id-utfärdare för generering och utfärdande av unika identitetsmärknings. I artikel 4.1 i förordningen om spårbarhet föreskrivs det att för tobaksvaror som tillverkats i unionen ska den behöriga id-utfärdaren vara den enhet som har utnämnts för den medlemsstat där varorna tillverkas. Enligt andra stycket i artikel 4.1 ska den behöriga id-utfärdaren genom undantag från första stycket vara den enhet som har utnämnts för den medlemsstat på vars marknad varorna släpps ut, om den medlemsstaten ställer ett sådant krav.

Enligt artikel 6 i förordningen om spårbarhet ska tillverkare och importörer förse varje styckförpackning som tillverkats i eller importerats till unionen med en unik identitetsmärkning i enlighet med artikel 8. När det gäller tobaksvaror som har tillverkats utanför unionen ska den unika identitetsmärknings på stycknivå anbringas på styckförpackningen innan tobaksvaran importeras till unionen.

Enligt artikel 37.1 i förordningen om spårbarhet får cigaretter och rulltobak som tillverkats i unionen eller importerats till unionen före den 20 maj 2019 och som inte är försedda med unika identitetsmärknings på stycknivå i enlighet med artikel 6 fortsätta att omsättas fritt fram till den 20 maj 2020. De skyldigheter som avses i kapitel VI gäller inte dessa tobaksvaror, som får fortsätta att omsättas fritt utan att vara försedda med en unik identitetsmärkning på stycknivå. Enligt artikel 37.2 i förordningen om spårbarhet får andra tobaksvaror än cigaretter och rulltobak som tillverkats i unionen eller importerats till unionen före den 20 maj 2024 och som inte är försedda med unika identitetsmärknings på stycknivå i enlighet artikel 6 fortsätta att omsättas fritt fram till den 20 maj 2026. De skyldigheter som avses i kapitel VI gäller inte dessa tobaksvaror, som får fortsätta att omsättas fritt utan att vara försedda med en unik identitetsmärkning på stycknivå.

Det som föreskrivs om säkerhetsmärkning i 32 § i tobakslagen baserar sig på artikel 16 i tobaksdirektivet. Enligt artikel 16.2 första stycket ska kommissionen genom genomförandeakter fastställa tekniska standarder för säkerhetsmärknings och dess eventuella altemnering, samt anpassa dem till utvecklingen på marknaden och inom vetenskap och teknik. I fråga om säkerhetsmärkning har kommissionen i december 2017 antagit kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/576 om tekniska standarder för säkerhetsmärkning som ska tillämpas på tobaksvaror (nedan *beslutet om säkerhetsmärkning*).

I artikel 3 i beslutet om säkerhetsmärkning föreskrivs det om äkthetsdetaljer i säkerhetsmärknings. Enligt artikel 3.1 ska medlemsstaterna kräva att säkerhetsmärknings ska bestå av minst fem typer av äkthetsdetaljer, varav minst en ska vara synlig, en ska vara delvis synlig och en ska vara osynlig. Begreppen definieras i artikel 2 i beslutet om säkerhetsmärkning och i bilagan till beslutet beskrivs olika typer av äkthetsdetaljer. Enligt artikel 3.3 första stycket i beslutet om säkerhetsmärkning ska varje medlemsstat informera tillverkare och importörer av tobaksvaror om de äkthetsdetaljer som krävs och enligt artikel 3.4 ska informationen lämnas senast den 20 september 2018.

Enligt artikel 3.2 i beslutet om säkerhetsmärkning ska medlemsstaterna kräva att minst en äkthetsdetalj ska tillhandahållas av en oberoende tredjepartsleverantör som uppfyller kraven i artikel 8 i beslutet. I artikel 8.1 i beslutet om säkerhetsmärkning föreskrivs det om kriterier för när leverantörer av äkthetsdetaljer och, i tillämpliga fall, deras underleverantörer anses vara oberoende. I artikel 8.2 föreskrivs det dessutom att leverantörer av äkthetsdetaljer ska ansvara för att deras eventuella underleverantörer uppfyller kriterierna för oberoende i punkt 1 och i

artikel 8.3 att medlemsstaterna och kommissionen får kräva att leverantörer av äkthetsdetaljer och, i tillämpliga fall, deras underleverantörer, ger dem de handlingar som gäller oberoendet. I artikel 8.4 föreskrivs det att leverantörer av äkthetsdetaljer och deras eventuella underleverantörer ska meddela relevanta medlemsstater och kommissionen alla förändringar av förhållandena som kan påverka oberoendet. Enligt artikel 8.5 ska medlemsstaterna vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att kriterierna gällande oberoende är uppfyllda och enligt artikel 8.6 ska leverantörer av äkthetsdetaljer genast informera de relevanta medlemsstaterna och kommissionen om hot eller andra försök till otillbörlig påverkan som äventyrar eller kan äventyra deras oberoende. I artikel 8.7 föreskrivs det dessutom att offentliga myndigheter eller företag som lyder under offentlig rätt samt deras underleverantörer ska anses vara oberoende i förhållande till tobaksindustrin.

I artikel 5 i beslutet om säkerhetsmärkning föreskrivs det om säkerhetsmärkning av styckförpackningar. Artikel 5.1 gäller de metoder med hjälp av vilka säkerhetsmärkning ska tillämpas på styckförpackningar. Enligt artikel 5.2 ska säkerhetsmärkning tillämpas på styckförpackningar med tobaksvaror på ett sätt som möjliggör identifiering och kontroll av äktheten hos en enskild tobaksvaras styckförpackning under hela den tid som tobaksvaran finns på marknaden och som skyddar den från att bli ersatt, återanvänd eller ändrad på något sätt.

I artikel 6 i beslutet om säkerhetsmärkning föreskrivs det om säkerhetsmärkningens integritet. Enligt artikel 6.1 får medlemsstaterna när som helst besluta att genomföra eller dra tillbaka system för alternering av säkerhetsmärkning. Om en medlemsstat har anledning att tro att integriteten hos en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning som används på dess marknad har manipulerats ska den enligt artikel 6.2 kräva att den berörda säkerhetsmärkningen ersätts eller ändras. Om en medlemsstat upptäcker att en säkerhetsmärkning manipulerats, ska den inom fem arbetsdagar informera de berörda tillverkarna och importörerna samt leverantörerna av säkerhetsmärkningen. Enligt artikel 6.3 får medlemsstaterna fastställa formella riktlinjer och krav för säkerhet i produktions- och distributionsförfaranden, bl.a. riktlinjer och krav som hänger samman med användningen av säker utrustning och andra komponenter, revisioner, övervakningsverktyg för produktionskvantiteter och säker sändning, i syfte att avvärja, förhindra, identifiera och minska illegal tillverkning, distribution eller stöld av säkerhetsmärkning och de äkthetsdetaljer som den består av.

Artikel 7 i beslutet om säkerhetsmärkning gäller kontroll av tobaksvarors äkthet. Enligt artikel 7.1 ska medlemsstaterna säkerställa att de har de verktyg som behövs för att analysera varje kombination av äkthetsdetaljer som de tillåter för att utforma säkerhetsmärkning. Enligt artikel 7.2 ska medlemsstaterna kräva att tillverkare och importörer av tobaksvaror som är etablerade på deras territorium på skriftlig begäran ska lämna prov på de tobaksvaror som finns på marknaden. Proven ska lämnas som styckförpackningar och innehålla den tillämpade säkerhetsmärkningen. Medlemsstaterna ska på begäran ge kommissionen tillgång till de prov på tobaksvaror som lämnats. Enligt artikel 7.3 ska medlemsstaterna på begäran bistå varandra när det gäller att kontrollera äktheten hos en tobaksvara som är avsedd för den nationella marknaden i en annan medlemsstat, bl.a. genom att ge tillgång till de prov som erhållits i enlighet med punkt 2.

Artikel 9 i beslutet innehåller en övergångsbestämmelse, enligt vilken cigaretter och rulltobak som tillverkats i unionen eller importerats till unionen före den 20 maj 2019 och som inte är försedda med en säkerhetsmärkning i enlighet med beslutet om säkerhetsmärkning får omsättas fritt fram till den 20 maj 2020. För andra tobaksvaror varar övergångsperioden fram till den 20 maj 2026.

Enligt artikel 9.1 i beslutet om säkerhetsmärkning får cigaretter och rulltobak som tillverkats i unionen eller importerats till unionen före den 20 maj 2019 och som inte är försedda med en

säkerhetsmärkning i enlighet med beslutet omsättas fritt fram till den 20 maj 2020. Enligt artikel 9.2 i beslutet om säkerhetsmärkning får andra tobaksvaror än cigaretter och rulltobak som tillverkats i unionen eller importerats till unionen före den 20 maj 2024 och som inte är försedda med en säkerhetsmärkning i enlighet med beslutet omsättas fritt fram till den 20 maj 2026.

Enligt artikel 10 i beslutet om säkerhetsmärkning riktar sig beslutet till alla medlemsstater.

2.3 Bedömning av nuläget

Såsom det har konstaterats ovan ska systemet för spårbarhet och säkerhetsmärkning enligt den nya tobakslagen börja tillämpas på cigaretter och rulltobak den 20 maj 2019. Det finns alltså ännu inga praktiska erfarenheter av hur systemet och regleringen av det fungerar.

Dessutom baserar sig regleringen helt på EU:s lagstiftning och den ovan nämnda förordningen om spårbarhet ska tillämpas som sådan i alla medlemsstater. Enligt artikel 4.1 andra stycket i förordningen om spårbarhet kan en medlemsstat dock kräva att den behöriga id-utfärdaren ska vara den enhet som har utnämnts för den medlemsstat på vars marknad varorna släpps ut, och inte en enhet som utnämnts av den medlemsstat där produkterna är tillverkade. Det kan antas att utan införande av ett sådant här undantag blir kontakten till id-utfärdaren och utredningen av eventuella problem tillsammans med denna problematisk. Dessutom har många andra medlemsstater i kommissionens underarbetsgrupp för spårbarheten meddelat att de tänker införa undantaget.

Enligt artikel 288.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är beslutet till alla delar bindande. Om det i beslutet nämns vem beslutet gäller, förpliktar det endast dem. Beslutets rättsverkningar och behovet av att separat verkställa beslutet beror på beslutets mål och innehåll. I fråga om besluten bör man från fall till fall undersöka vilka bestämmelser beslutet innehåller och hurudana rättsverkningar man avser att få till stånd genom beslutet.

Beslutet om säkerhetsmärkning riktas till medlemsstaterna och förpliktar därför endast dem. Skyldigheten enligt artikel 3.3 i beslutet om säkerhetsmärkning att informera om äkthetsdetaljerna i säkerhetsmärkningarna har uppfyllts i och med att social- och hälsovårdsministeriet genom ett meddelande på sin webbplats och ett brev till tillverkare och importörer av tobaksvaror den 20 september 2018 meddelade vilka äkthetsdetaljer som ska användas i säkerhetsmärkningar på detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter som släpps ut på marknaden i Finland. Det är emellertid ändå motiverat att senare genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskriva om de äkthetsdetaljer i säkerhetsmärkningar som krävs.

En del av de skyldigheter som påförts medlemsstaterna i beslutet om säkerhetsmärkning kan emellertid inte förverkligas på något annat sätt än att det föreskrivs om dem i den nationella lagstiftningen. Detta gäller t.ex. medlemsstatens skyldighet att kräva att säkerhetsmärkning görs på detaljhandelsförpackningar (styckförpackningar) på ett visst sätt (artikel 5) eller att minst en äkthetsdetalj har tillhandahållits av en oberoende tredjepartsleverantör (artikel 3.2 och där en hänvisning till artikel 8).

Det bemyndigande att utfärda förordning som finns i 32 § 2 mom. 3 punkten i tobakslagen har skrivits i samband med totalrevideringen av tobakslagen utifrån artikel 16.2 första stycket i tobaksdirektivet. Enligt det ska kommissionen genom genomförandeakter fastställa tekniska standarder för säkerhetsmärkningen och dess eventuella altermått, samt anpassa dem till utvecklingen på marknaden och inom vetenskap och teknik. Då hade beredningen av beslutet

om säkerhetsmärkning ännu inte inletts vid kommissionen och därför kände man inte närmare till vilket innehåll kommissionens reglering av detta skulle ha.

Med stöd av 32 § 2 mom. 3 punkten i den gällande tobakslagen kan det genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om de äkthetsdetaljer enligt artikel 3.1 i beslutet om säkerhetsmärkning som ska ses som tekniska standarder och om säkerhetsmärkning på en detaljhandelsförpackning i enlighet med artikel 5. Däremot kan kravet på oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer i artikel 3.2 och de krav gällande oberoende som föreskrivs i artikel 8 inte anses vara bara tekniska standarder som det enligt 32 § 2 mom. 3 punkten i tobakslagen kan förskrivas om genom förordning. Så är det trots att det enligt artikel 1 i beslutet om säkerhetsmärkning i beslutet föreskrivs om tekniska standarder för säkerhetsmärkningar. Sålunda möjliggör den gällande tobakslagen inte att det genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskrivs om oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer.

Med stöd av den gällande tobakslagen har kommunen och Valvira möjligheter att ingripa i fråga om detaljhandelsförpackningar som strider mot tobakslagen genom att förbjuda försäljningen av produkterna. Dessutom kan kommunen vid behov återkalla en detaljförsäljares detaljhandelstillstånd om försäljaren säljer produkter vars detaljhandelsförpackningar strider mot tobakslagen. I den gällande tobakslagen finns det emellertid ingen bestämmelse med stöd av vilken Valvira eller kommunen kan kräva att säkerhetsmärkningen ändras eller ersätts i de situationer som avses i artikel 6.2 i beslutet om säkerhetsmärkning eller förutsätta att en leverantör av en äkthetsdetalj iakttar kraven på oberoende på det sätt som avses i artikel 8.5 i beslutet.

Valvira och kommunen har rätt att få handräckning av andra myndigheter. De har alltså rätt att be t.ex. Tulllaboratoriet om handräckning för en analys av äkthetsdetaljerna enligt artikel 7.1 i beslutet om säkerhetsmärkning.

Enligt den gällande tobakslagen har Valvira och kommunen rätt att ta och få prov på tobaksprodukterna av produktens tillverkare, importör och säljare. Därför behöver det inte föreskrivas särskilt om skyldigheten att lämna prov enligt artikel 7.2 i beslutet om säkerhetsmärkning.

Den gällande tobakslagens 120 § 6 mom., enligt vilket kraven på unik identitetsmärkning och säkerhetsmärkning ska tillämpas på detaljhandelsförpackningar för cigaretter och rulltobak från och med den 20 maj 2019 och på detaljhandelsförpackningar för andra tobaksprodukter från och med den 20 maj 2024, baserar sig på tobaksdirektivet. I förordningen om spårbarhet och beslutet om säkerhetsmärkning föreskrivs det emellertid om övergångsperioder så att produkter som före de angivna datumen har tillverkats i unionen eller importerats till unionen och som inte är försedda med en unik identitetsmärkning eller en säkerhetsmärkning i enlighet med beslutet får omsättas fritt fram till den 20 maj 2020 (cigaretter och rulltobak) eller den 20 maj 2026 (andra tobaksprodukter). Förordningen om spårbarhet är direkt tillämplig lagstiftning, men 120 § 6 mom. i den gällande tobakslagen kan skapa en sådan uppfattning att det från och med den 20 maj 2019 inte får finnas cigaretter eller rulltobak i detaljhandeln som inte har någon unik identitetsmärkning och säkerhetsmärkning på detaljhandelsförpackningen.

I 119 § i tobakslagen föreskrivs det att en anställningsberättigad tjänsteman bevisligen får förstöra en produkt som kan tas i beslag ”*därför att det finns skäl att anta att den kommer att förklaras förverkad och som inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde*” (kursiverat här). En motsvarande bestämmelse föreslogs i 86 § 5 mom. i alkohollagen i samband med totalrevideringen av alkohollagen (1102/2017), men riksdagens olika utskott (se FvUU 33/2017 rd, LaUU 17/2017 rd och ShUB 24/2017 rd) ansåg att formuleringen ”*om det finns skäl att anta*” bättre beaktar oskyldighetspresumtionen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionens syfte är att genomföra beslutet om säkerhetsmärkning till den del genomförandet kräver lagändringar. Ett mål är också att möjliggöra sådan reglering på förordningsnivå som genomförandet av artikel 8.2, 8.4 och 8.6 i beslutet om säkerhetsmärkning kräver samt att ge Valvira behörighet att ingripa i sådana situationer där det misstänks att integriteten hos en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har manipulerats eller där en leverantör av en äkthetsdetalj inte längre uppfyller kraven på oberoende. Ett ytterligare mål är att möjliggöra att det föreskrivs att den behöriga id-utfärdaren för produkter som släpps ut på den finländska marknaden ska vara en enhet som har utnämnts av Finland.

Det föreslås att det till 32 § i tobakslagen fogas ett krav på oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer i säkerhetsmärkningar och att närmare bestämmelser om skyldigheter i fråga om oberoendet kan utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Till 87 § 1 mom. i tobakslagen fogas en bestämmelse enligt vilken Valvira har rätt att av leverantörer av äkthetsdetaljer och deras eventuella underleverantörer få uppgifter med hjälp av vilka deras oberoende kan bedömas. Till lagen fogas en ny 100 b §, enligt vilken Valvira utgående från de uppgifter som erhållits ska vidta nödvändiga åtgärder för att förutsättningarna för oberoende ska iakttas.

Dessutom föreslås det att det till lagen fogas en ny 100 a §, där det föreskrivs att kommunen genast ska underrätta Valvira om den misstänker att integriteten hos en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har manipulerats. Man kan anta att manipulation av integriteten hos en äkthetsdetalj i allmänhet inte kommer att vara begränsad till endast en kommuns område, varför det är motiverat att den riksomfattande centrala myndigheten får information om misstanken och kan vidta åtgärder för att utreda saken. Valvira ansvarar för myndighetsskyldigheterna enligt beslutet om säkerhetsmarkering, t.ex. skyldigheten enligt artikel 6.2 att kräva att den manipulerade säkerhetsmärkningen ersätts eller ändras och anmälningsskyldigheten i samband med det.

Lagens 120 § 6 mom. förtydligas genom att det där hänvisas till övergångsbestämmelserna i förordningen om spårbarhet och beslutet om säkerhetsmärkning.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen bedöms inte få några betydande konsekvenser för den offentliga ekonomin. I propositionen föreslås främst ändringar av teknisk natur i de gällande bestämmelserna om spårbarhet och säkerhetsmärkning, som det föreskrevs om redan i samband med totalrevideringen av tobakslagen. På en allmän nivå kan man emellertid konstatera att bestämmelserna har positiva konsekvenser för den offentliga ekonomin till den del man med hjälp av dem kan bekämpa olaglig handel med tobaksprodukter.

De i propositionen föreslagna ändringarna har inte heller några märkbara konsekvenser för företagen. Kravet på att den behöriga id-utfärdaren för produkter som släpps ut på den finländska marknaden ska vara en enhet som har utnämnts av Finland kan i viss mån öka kostnaderna för internationella tobaksbolag jämfört med om id-utfärdaren var en enhet som utnämnts av produkternas tillverkningsland. Å andra sidan är avsikten att kravet att id-utfärdaren är ut-

nämnd av Finland ska underlätta kontakten mellan id-utfärdaren och t.ex. parti- och detaljhandlarna samt myndigheterna och minska kostnaderna för dessa.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Enligt propositionen ska kommunen underrätta Valvira om den misstänker att en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har manipulerats. Kommunen har redan nu allmän behörighet att övervaka efterlevnaden av tobakslagen inom sitt område, och den anmälningsskyldighet som föreslås i propositionen är ingen betydande ny uppgift för kommunen. Det kan antas att det inte särskilt ofta förekommer misstankar om att integriteten hos en äkthetsdetalj har manipulerats, och dessutom kan kommunen anmäla saken till Valvira t.ex. per epost eller på det sätt den anser var bäst. Kommunen behöver inte heller fatta ett beslut i saken, utan endast meddela Valvira sin misstanke. Den ändring som föreslås i propositionen har sålunda knappt några konsekvenser för verksamheten eller ekonomin eller andra konsekvenser för kommunerna.

Valvira ska utreda en eventuell manipulering av en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning och vid behov bestämma att säkerhetsdetaljen ska ersättas eller ändras. Den skyldighet som föreslås i propositionen kan inte anses vara betydande, eftersom Valvira redan med stöd av den gällande tobakslagen övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter. Dessutom har Valvira rätt att få handräckning av t.ex. Tullen och Tulllaboratoriet vid utredningen av en eventuell manipulering av en äkthetsdetalj.

I praktiken har Valvira emellertid inte möjlighet att utreda huruvida manipuleringen av en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har samband med t.ex. olaglig handel med tobaksprodukter. Därför är det motiverat att Valvira alltid informerar polisen eller Tullen, om det verkar som om en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har manipulerats och manipuleringen inte tydligt har föräntats t.ex. av ett tekniskt fel på produktionslinjen.

5 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet under hösten 2018. Utlåtande om utkastet till proposition begärdes genom den begäran om utlåtande som sändes ut den 3 oktober 2018 och dessutom fanns utkastet tillgängligt för utlåtanden på webbtjänsten Hankeikkuna.fi.

Utlåtande erhöles från inrikesministeriet, finansministeriet, Polisstyrelsen, Valvira, Finlands Kommunförbund rf och Philip Morris Finland Oy. Utifrån finansministeriets utlåtande har det i propositionen beskrivits noggrannare hurudana konsekvenser den föreslagna 100 a § kommer att ha för kommunerna. Polisstyrelsen föreslog i sitt utlåtande att formuleringen i 119 § om förstöring i tobakslagen ändras så att den motsvarar 86 § 5 mom. i alkohollagen. Propositionen har ändrats enligt det.

Valvira påpekade i sitt utlåtande att det i praktiken kan vara svårt att underrätta tillverkare, importörer och leverantören av säkerhetsmärkningen om manipuleringen av säkerhetsdetaljen inom fem arbetsdagar från att den upptäcktes, eftersom Valvira inte nödvändigtvis på förhand har uppgifter om tillverkaren eller importören av produkten eller leverantören av säkerhetsmärkningen och deras kontaktuppgifter. Valvira understödde i sitt utlåtande att den unika identitetsmärkningen ska vara utfärdad av en enhet som Finland utnämnt. Philip Morris Finland Oy motsatte sig däremot detta och ansåg att det vore mera ändamålsenligt att på marknaden i Finland tillåta unika identitetsmärkningar som utfärdats i tillverkningsländerna.

Angående placeringen av unika identitetsmärkningar konstaterade finansministeriet i sitt utlåtande att om det utfärdas närmare bestämmelser om saken genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet bör man se till att det finns tillräckligt med plats för prismärkning på detaljhandelsförpackningen. Philip Morris Finland Oy ansåg att tillverkarna själva ska få bestämma placeringen av unika identitetsmärkningar på förpackningen förutsatt att de följer EU:s bestämmelser om saken. I propositionen föreslås det emellertid att det också i fortsättningen genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får utfärdas närmare bestämmelser om de unika identitetsmärkningarnas placering. Sålunda kan det genom förordning föreskrivas om kravet enligt artikel 15.1 i tobaksdirektivet enligt vilket de unika identitetsmärkningarna inte får döljas eller brytas t.ex. genom skattemärken eller prismärkning eller när förpackningen öppnas.

Varken inrikesministeriet eller Kommunförbundet hade något att anmärka på utkastet till proposition.

6 Samband med andra propositioner

Samtidigt med denna proposition behandlas i riksdagen regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018 rd). Där föreslås det att kommunernas uppgifter enligt tobakslagen överförs till landskapen och att Valviras uppgifter enligt tobakslagen överförs till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet.

I denna regeringsproposition föreslås en ändring i 87 § i tobakslagen, i vilken det också föreslås ändring i regeringens proposition RP 14/2018 rd. Dessutom föreslås i denna proposition att det fogas en ny 100 a § till tobakslagen, i vilken det föreskrivs om kommunens och Valviras uppgifter då det misstänks att integriteten hos äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har manipulerats, samt en ny 100 b § som gäller Valviras skyldighet att vidta åtgärder för att förutsättningarna för oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer ska iakttas.

De ändringar i tobakslagen som föreslås i denna regeringsproposition avses träda i kraft den 20 maj 2019, medan de lagar som ingår i regeringens proposition RP 14/2018 rd i huvudsak har föreslagits träda i kraft vid ingången av 2021. De paragrafer som föreslås i den regeringsproposition som nu ska behandlas i fråga om kommunens och Valviras uppgifter borde alltså vid behov ändras senast under 2020 så att kommunernas och Valviras uppgifter enligt paragraferna överförs till landskapen och Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

2 §. Definitioner. Till paragrafen fogas en ny 43 punkt med en definition av begreppet äkthetsdetalj. I definitionen används en hänvisning till beslutet om säkerhetsmärkning. Dessutom görs en teknisk ändring i 42 punkten på grund av den nya 43 punkten i paragrafen.

32 §. Obligatorisk märkning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter. Till 1 mom. 2 punkten i paragrafen fogas en informativ hänvisning till förordningen om spårbarhet. Dessutom föreskrivs det om det undantag som anges i artikel 4.1 andra stycket i förordningen om spårbarhet, dvs. om att den unika identitetsmärkningen ska vara utfärdad av en enhet som Finland utnämnt. I samma punkt föreslås det för tydlighetens skull att de begrepp som hänför sig till äkthetsdetaljer i säkerhetsmärkning ska ändras så att de motsvarar de begrepp som används i beslutet om säkerhetsmärkning, dvs. synlig, delvis synlig och osynlig.

I 2 mom. föreskrivs det för att genomföra artikel 3.2 i beslutet om säkerhetsmärkning att minst en av de synliga och icke synliga äkthetsdetaljerna i en säkerhetsmärkning ska tillhandahållas av en tredjepart som är oberoende i förhållande till tobaksindustrin. I fråga om villkoren för oberoendet hänvisas det i bestämmelsen till artikel 8.1 i beslutet om säkerhetsmärkning, eftersom det inte är ändamålsenligt att den mycket detaljerade regleringen av teknisk natur i beslutet upprepas i tobakslagen. I artikel 8.7 i beslutet om säkerhetsmärkning föreskrivs det att offentliga myndigheter eller företag som lyder under offentlig rätt samt deras underleverantörer i regel anses vara oberoende i förhållande till tobaksindustrin.

Det gällande 32 § 2 mom. flyttas till 3 mom. i paragrafen, och 1–3 punkten i det föreslagna 3 mom. motsvarar 2 mom. 1–3 punkten i den gällande paragrafen. Dessutom fogas till det nya 3 mom. en ny 4 punkt, enligt vilken det genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får utfärdas närmare bestämmelser också om skyldigheter som gäller oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer. Bestämmelser om skyldigheterna finns i artikel 8.2, 8.4 och 8.6 i beslutet om säkerhetsmärkning.

87 §. Rätt till information. Det nya i det föreslagna 1 mom. är Valvira rätt att, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, av oberoende leverantörer av äkthetsdetaljer få uppgifter som avses artikel 8.3 i kommissionens beslut om säkerhetsmärkning och på basis av vilka det kan bedömas om leverantören av en äkthetsdetalj är oberoende i förhållande till tobaksindustrin. Om dessa uppgifter inte lämnas inom utsatt tid, kan Valvira i enlighet med paragrafens 2 mom. förena skyldigheten med vite. I 2 mom. görs dessutom en språklig justering.

100 a §. Krav på ersättande eller ändring av säkerhetsmärkning. I lagen föreslås en ny paragraf genom vilken de skyldigheter som anges i artikel 6.2 i beslutet om säkerhetsmärkning genomförs. Kommunen ska genast underrätta Valvira om den misstänker att integriteten hos en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har manipulerats. Om Valvira t.ex. utifrån någon genomförd utredning har anledning att tro att integriteten hos en äkthetsdetalj har manipulerats, ska Valvira i enlighet med beslutet om säkerhetsmärkning kräva att säkerhetsmärkningen ersätts eller ändras. Dessutom förpliktigar artikel 6.2 i beslutet om säkerhetsmärkning Valvira att underrätta tillverkare, importörer och leverantören av säkerhetsmärkningen om manipuleringen av säkerhetsdetaljen inom fem arbetsdagar.

Valvira kan effektivisera sitt beslut om ersättande eller ändring av säkerhetsdetaljen genom att förena det med vite eller hot om att en åtgärd utförs i enlighet med 105 § i tobakslagen.

Om Valvira skulle upptäcka att någon viss äkthetsdetaljs integritet har äventyrats på hela marknaden i stället för att det t.ex. skulle vara fråga om ett problem som gäller endast en enskild produkt, ska Valvira meddela social- och hälsovårdsministeriet detta så att ministeriet kan vidta åtgärder enligt artikel 3.4 i beslutet om säkerhetsmärkning för att ändra de äkthetsdetaljer som behövs.

100 b §. Säkerställande av oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 100 b §, genom vilken artikel 8.5 i beslutet om säkerhetsmärkning genomförs. Paragrafen gäller situationer där det av handlingar som lämnats till Valvira eller andra uppgifter, t.ex. sådana som avses i artikel 8.4 i beslutet om säkerhetsmärkning, framgår att en leverantör av en äkthetsdetalj och eventuella underleverantörer inte längre är oberoende. I sådana fall ska Valvira vidta åtgärder för att säkerställa att leverantören av äkthetsdetaljen iakttar kraven på oberoende.

Valvira kan effektivisera sitt beslut om iakttagande av kraven på oberoende genom att förena det med vite eller hot om att en åtgärd utförs i enlighet med 105 § i tobakslagen.

119 §. Förstöring. Enligt den gällande paragrafen får en anhållningsberättigad tjänsteman bevisligen förstöra eller låta förstöra en sådan tobaksprodukt, örtprodukt för rökning, elektronisk cigarett eller nikotinvätska jämte förpackning som kan tas i beslag därför att det finns skäl att anta att den kommer att förklaras förverkad och som inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att konjunktionen *om* används i stället för *därför att*, eftersom konjunktionen *om* bättre beaktar oskuldspresumtionen och den dessutom också används i 86 § 5 mom. i alkohollagen.

120 §. Ikraftträdande. Det föreslås att det till 6 mom. fogas en informativ hänvisning till en övergångsbestämmelse i förordningen om spårbarhet och en materiell hänvisning till en övergångsbestämmelse i beslutet om säkerhetsmärkning.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Med stöd av 32 § 3 mom. i tobakslagen får det utfärdas en förordning av social- och hälsovårdsministeriet genom vilken det föreskrivs bl.a. om placering av och märkning med en säkerhetsmärkning (artikel 5 i beslutet om säkerhetsmärkning) och om tekniska standarder för säkerhetsmärkningen (artikel 3.1 och 3.3 i beslutet om säkerhetsmärkning) samt om skyldigheterna gällande oberoendet för leverantörer av äkthetsdetaljer i säkerhetsmärkningar (artikel 8.2, 8.4 och 8.6 i beslutet om säkerhetsmärkning). Förordningen avses träda i kraft samtidigt som den föreslagna lagen.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 20 maj 2019, då bestämmelserna om spårbarhet och säkerhetsmärkning enligt 120 § 6 mom. i tobakslagen börjar tillämpas på cigaretter och rulltobak.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av tobakslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tobakslagen (549/2016) 2 § 42 punkten, 32, 87 och 119 § samt 120 § 6 mom., av
dem 2 § 42 punkten och 32 § sådana de lyder i lag 1374/2016, samt
fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1374/2016, en ny 43 punkt och till lagen
nya 100 a och 100 b § som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

42) *bostadssammanslutning* aktiebolag som omfattas av lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), samfund och stiftelser som omfattas av lagen om bostadsrättsbostäder (650/1990), bostadsandelslag, sådana hyreshus som avses i 2 § i lagen om samförvaltning i hyreshus (649/1990) och annat hyreshusbestånd som ägs av sammanslutningar,

43) *äkthetsdetalj* en sådan detalj i en säkerhetsmärkning som det föreskrivs närmare om i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/576 om tekniska standarder för säkerhetsmärkning som ska tillämpas på tobaksvaror, nedan *kommissionens beslut om säkerhetsmärkning*.

32 §

Obligatorisk märkning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter

Detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter ska vara försedda med

1) varningstexter på finska och svenska om tobaksprodukternas negativa effekter på hälsan; detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter för rökning ska dessutom vara försedda med figurativa varningar för tobaksprodukternas negativa effekter på hälsan samt på både finska och svenska en informationstext om rökens skadlighet och information om rökavvänjning,

2) en för spårning av detaljhandelsförpackningen avsedd unik identitetsmärkning enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/574 om tekniska standarder för inrättande och drift av ett spårbarhetssystem för tobaksvaror, nedan *kommissionens förordning om spårbarhet*, som ska vara utfärdad av en enhet som utnämnts av Finland, samt en säkerhetsmärkning som inte kan manipuleras och som består av synliga, delvis synliga och osynliga äkthetsdetaljer.

Minst en av de äkthetsdetaljer som avses i 1 mom. 2 punkten ska tillhandahållas av en tredje part som är oberoende i förhållande till tobaksindustrin på det sätt som avses i artikel 8.1 i kommissionens beslut om säkerhetsmärkning.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om

1) text, bilder, teckensnitt, teckengrad, färg, ram, storlek, placering, alternering, fastsättning, skydd mot skador och andra specifikationer för hur de märkningar som avses i 1 mom. 1 punkten ska anges,

2) placering av och märkning med en sådan unik identitetsmärkning som avses i 1 mom. 2 punkten, de uppgifter som ska anges med hjälp av identitetsmärkningen samt vilka uppgifter

som ska ingå i identitetsmärkningsen och vilka uppgifter som ska vara tillgängliga elektroniskt med hjälp av identitetsmärkningsen,

3) placering av och märkning med den säkerhetsmärkning som avses i 1 mom. 2 punkten samt tekniska standarder för säkerhetsmärkningsen och deras eventuella alternering,

4) skyldigheterna gällande oberoendet för leverantörer av äkthetsdetaljer enligt 2 mom.

87 §

Rätt till information

Valvira och kommunen har, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, rätt att av tillverkare, importörer och försäljare av produkter som avses i denna lag och av andra myndigheter få uppgifter som är nödvändiga för att utreda verksamhet som strider mot denna lag och mot bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Dessutom har Valvira, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, rätt att av sådana leverantörer av äkthetsdetaljer som avses i 32 § 2 mom. och deras eventuella underleverantörer få de uppgifter som avses i artikel 8.3 i kommunens beslut om säkerhetsmärkning.

Om de uppgifter som avses i 1 mom. inte lämnas inom utsatt tid, kan Valvira eller kommunen förena skyldigheten att lämna dem med vite. Vitet döms ut av förvaltningsdomstolen på ansökan av den som förelagt vitet. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka den berörda parten för brott och det begärda materialet har anknytning till det ärende som är föremål för misstanke om brott.

Kommunen och regionförvaltningsverket är skyldiga att på begäran utan ersättning lämna Valvira de övriga uppgifter om inspektioner och andra tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn som behövs för styrningen, uppföljningen, rapporteringen och statistiken i fråga om tillsynen enligt denna lag. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som Valvira bestämmer.

100 a §

Krav på ersättande eller ändring av säkerhetsmärkning

Kommunen ska genast underrätta Valvira om den misstänker att integriteten hos en sådan äkthetsdetalj som avses i 32 § 1 mom. 2 punkten har manipulerats. Om Valvira har skäl att förmoda att integriteten hos äkthetsdetaljen har manipulerats, ska Valvira hos tillverkaren eller importören av produkten kräva att säkerhetsmärkningsen ersätts eller ändras.

100 b §

Säkerställande av oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer

Om det av uppgifter som lämnats med stöd av 87 § 1 mom. eller annars framgår att en sådan leverantör av äkthetsdetaljer som avses i 32 § 2 mom. eller leverantörens eventuella underleverantörer inte längre uppfyller kraven på oberoende, ska Valvira inom en rimlig tidsperiod och senast vid utgången av det kalenderår som följer på det kalenderår då uppgifterna erhöles vidta alla åtgärder som behövs att kriterierna för oberoende ska uppfyllas.

119 §

Förstöring

En anställningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra en sådan tobaksprodukt, örtprodukt för rökning, elektronisk cigarett eller nikotinvätska jämte förpackning som kan tas i beslag om det finns skäl att anta att den kommer att förklaras förverkad och som inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde.

120 §

Ikraftträdande

Lagens 32 § 1 mom. 2 punkt och 6 kap. tillämpas på detaljhandelsförpackningar för cigaretter och rulltobak från och med den 20 maj 2019 och på detaljhandelsförpackningar för andra tobaksprodukter från och med den 20 maj 2024. Före dessa datum ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på detaljhandelsförpackningars identifierbarhet och spårbarhet. I artikel 37 i kommissionens förordning om spårbarhet finns det dock bestämmelser om fri omsättning i fråga om cigaretter och rulltobak som tillverkats i EU eller importerats till EU före den 20 maj 2019 och andra tobaksprodukter som tillverkats i EU eller importerats till EU före den 20 maj 2024, och på dessa produkter tillämpas artikel 9 i kommissionens beslut om säkerhetsmärkning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 december 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko

Lag

om ändring av tobakslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tobakslagen (549/2016) 2 § 42 punkten, 32, 87 och 119 § samt 120 § 6 mom., av
dem 2 § 42 punkten och 32 § sådana de lyder i lag 1374/2016, samt
fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1374/2016, en ny 43 punkt och till lagen
nya 100 a och 100 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

42) *bostadssammanslutning* aktiebolag som omfattas av lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), samfund och stiftelser som omfattas av lagen om bostadsrättsbostäder (650/1990), bostadsandelslag, sådana hyreshus som avses i 2 § i lagen om samförvaltning i hyreshus (649/1990) och annat hyreshusbestånd som ägs av sammanslutningar.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

42) *bostadssammanslutning* aktiebolag som omfattas av lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), samfund och stiftelser som omfattas av lagen om bostadsrättsbostäder (650/1990), bostadsandelslag, sådana hyreshus som avses i 2 § i lagen om samförvaltning i hyreshus (649/1990) och annat hyreshusbestånd som ägs av sammanslutningar,

43) *äktetsdetalj* en sådan detalj i en säkerhetsmärkning som det föreskrivs närmare om i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/576 om tekniska standarder för säkerhetsmärkning som ska tillämpas på tobaksvaror, nedan kommissionens beslut om säkerhetsmärkning.

32 §

32 §

Gällande lydelse

Obligatorisk märkning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter

Detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter ska vara försedda med

1) varningstexter på finska och svenska om tobaksprodukternas negativa effekter på hälsan; detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter för rökning ska dessutom vara försedda med figurativa varningar för tobaksprodukternas negativa effekter på hälsan samt på både finska och svenska en informationstext om rökens skadlighet och information om rökavvänjning,

2) en unik identitetsmärkning så att detaljhandelsförpackningen kan spåras och en säkerhetsmärkning som inte kan manipuleras och som består av en synlig del och en osynlig del.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om

1) text, bilder, teckensnitt, teckengrad, färg, ram, storlek, placering, altemnering, fastsättning, skydd mot skador och andra specifikationer för hur de märkningar som avses i 1 mom. 1 punkten ska anges,

2) placering av och märkning med en sådan unik identitetsmärkning som avses i 1 mom. 2 punkten, de uppgifter som ska anges med hjälp av identitetsmärkningen samt vilka uppgifter som ska ingå i identitetsmärkningen och vilka uppgifter som ska vara tillgängliga elektroniskt med hjälp av identitetsmärkningen,

3) placering av och märkning med den säkerhetsmärkning som avses i 1 mom. 2 punkten och om tekniska standarder för säkerhetsmärkningen och deras eventuella altemnering

Föreslagen lydelse

Obligatorisk märkning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter

Detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter ska vara försedda med

1) varningstexter på finska och svenska om tobaksprodukternas negativa effekter på hälsan; detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter för rökning ska dessutom vara försedda med figurativa varningar för tobaksprodukternas negativa effekter på hälsan samt på både finska och svenska en informationstext om rökens skadlighet och information om rökavvänjning,

2) en för spårning av detaljhandelsförpackningen avsedd unik identitetsmärkning enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/574 om tekniska standarder för inrättande och drift av ett spårbarhetssystem för tobaksvaror, nedan kommissionens förordning om spårbarhet, som ska vara utfärdad av en enhet som utnämnts av Finland, samt en säkerhetsmärkning som inte kan manipuleras och som består av synliga, delvis synliga och osynliga äkthetsdetaljer.

Minst en av de äkthetsdetaljer som avses i 1 mom. 2 punkten ska tillhandahållas av en tredje part som är oberoende i förhållande till tobaksindustrin på det sätt som avses i artikel 8.1 i kommissionens beslut om säkerhetsmärkning.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om

1) text, bilder, teckensnitt, teckengrad, färg, ram, storlek, placering, altemnering, fastsättning, skydd mot skador och andra specifikationer för hur de märkningar som avses i 1 mom. 1 punkten ska anges,

2) placering av och märkning med en sådan unik identitetsmärkning som avses i 1 mom. 2 punkten, de uppgifter som ska anges med hjälp av identitetsmärkningen samt vilka uppgifter som ska ingå i identitetsmärkningen och vilka uppgifter som ska vara tillgängliga elektroniskt med hjälp av identitetsmärkningen,

3) placering av och märkning med den säkerhetsmärkning som avses i 1 mom. 2 punkten samt tekniska standarder för säkerhetsmärkningen och deras eventuella altemnering,

4) skyldigheterna gällande oberoendet för

Gällande lydelse

ring.

87 §

Rätt till information

Valvira och kommunen har, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, rätt att av tillverkare, importörer och försäljare av produkter som avses i denna lag och av andra myndigheter få uppgifter som är nödvändiga för att utreda verksamhet som strider mot denna lag och mot bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Om de uppgifter som avses i 1 mom. inte lämnas inom utsatt tid, kan Valvira eller kommunen förena skyldigheten att lämna dem med vite. Vitet döms ut av förvaltningsdomstolen på ansökan av den som förelagt vitet. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka *en part* för brott och det begärda materialet har anknytning till det ärende som är föremål för misstanke om brott.

Kommunen och regionförvaltningsverket är skyldiga att på begäran utan ersättning lämna Valvira de övriga uppgifter om inspektioner och andra tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn som behövs för styrningen, uppföljningen, rapporteringen och statistiken i fråga om tillsynen enligt denna lag. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som Valvira bestämmer.

Ny

Föreslagen lydelse

leverantörer av äkthetsdetaljer enligt 2 mom.

87 §

Rätt till information

Valvira och kommunen har, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, rätt att av tillverkare, importörer och försäljare av produkter som avses i denna lag och av andra myndigheter få uppgifter som är nödvändiga för att utreda verksamhet som strider mot denna lag och mot bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. *Dessutom har Valvira, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, rätt att av sådana leverantörer av äkthetsdetaljer som avses i 32 § 2 mom. och deras eventuella underleverantörer få de uppgifter som avses i artikel 8.3 i kommunens beslut om säkerhetsmärkning.*

Om de uppgifter som avses i 1 mom. inte lämnas inom utsatt tid, kan Valvira eller kommunen förena skyldigheten att lämna dem med vite. Vitet döms ut av förvaltningsdomstolen på ansökan av den som förelagt vitet. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka *den berörda parten* för brott och det begärda materialet har anknytning till det ärende som är föremål för misstanke om brott.

Kommunen och regionförvaltningsverket är skyldiga att på begäran utan ersättning lämna Valvira de övriga uppgifter om inspektioner och andra tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn som behövs för styrningen, uppföljningen, rapporteringen och statistiken i fråga om tillsynen enligt denna lag. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som Valvira bestämmer.

100 a §

Krav på ersättande eller ändring av säkerhetsmärkning

Kommunen ska genast underrätta Valvira

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

om den misstänker att integriteten hos en sådan äkthetsdetalj som avses i 32 § 1 mom. 2 punkten har manipulerats. Om Valvira har skäl att förmoda att integriteten hos äkthetsdetaljen har manipulerats, ska Valvira hos tillverkaren eller importören av produkten kräva att säkerhetsmärkningen ersätts eller ändras.

Ny

100 b §

Säkerställande av oberoende för leverantörer av äkthetsdetaljer

Om det av uppgifter som lämnats med stöd av 87 § 1 mom. eller annars framgår att en sådan leverantör av äkthetsdetaljer som avses i 32 § 2 mom. eller leverantörens eventuella underleverantörer inte längre uppfyller kraven på oberoende, ska Valvira inom en rimlig tidsperiod och senast vid utgången av det kalenderår som följer på det kalenderår då uppgifterna erhöles vidta alla åtgärder som behövs att kriterierna för oberoende ska uppfyllas.

119 §

119 §

Förstöring

Förstöring

En anställningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra en sådan tobaksprodukt, örtprodukt för rökning, elektronisk cigarett eller nikotinvätska jämte förpackning som kan tas i beslag *därför att* det finns skäl att anta att den kommer att förklaras förverkad och som inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde.

En anställningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra en sådan tobaksprodukt, örtprodukt för rökning, elektronisk cigarett eller nikotinvätska jämte förpackning som kan tas i beslag *om* det finns skäl att anta att den kommer att förklaras förverkad och som inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde.

120 §

120 §

Ikraftträdande

Ikraftträdande

Lagens 32 § 1 mom. 2 punkt och 6 kap. tillämpas på detaljhandelsförpackningar för cigaretter och rulltobak från och med den 20

Lagens 32 § 1 mom. 2 punkt och 6 kap. tillämpas på detaljhandelsförpackningar för cigaretter och rulltobak från och med den 20

RP 301/2018 rd

Gällande lydelse

maj 2019 och på detaljhandelsförpackningar för andra tobaksprodukter från och med den 20 maj 2024. Före dessa datum ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på detaljhandelsförpackningars identifierbarhet och spårbarhet.

—————

Föreslagen lydelse

maj 2019 och på detaljhandelsförpackningar för andra tobaksprodukter från och med den 20 maj 2024. Före dessa datum ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på detaljhandelsförpackningars identifierbarhet och spårbarhet. *I artikel 37 i kommissionens förordning om spårbarhet finns det dock bestämmelser om fri omsättning i fråga om cigaretter och rulltobak som tillverkats i EU eller importerats till EU före den 20 maj 2019 och andra tobaksprodukter som tillverkats i EU eller importerats till EU före den 20 maj 2024, och på dessa produkter tillämpas artikel 9 i kommissionens beslut om säkerhetsmärkning.*

—————

Denna lag träder i kraft den 20 .

—————